

Bestyrelsens beretning ved Grænseforeningens Sendemandsmøde 2018

I løbet af det år, der er gået siden sidste Sendemandsmøde, er der sket mangt og meget. Noget er gået godt, og andet er gået skidt. Som altid gælder det om at vægte tingene, og her ved indledningen af bestyrelsens beretning er det mig derfor en stor glæde at kunne præsentere noget så usædvanligt som en god nyhed.

Undersøgelse om danskernes kendskab om mindretallet

Grænseforeningen har nemlig i dette forår fået foretaget en undersøgelse om danskernes kendskab til det danske mindretal i Sydslesvig. Og resultatet er entydigt positivt:

Hele 90 procent af den danske befolkning har hørt om de danske mindretal, og kendskabet er stort på tværs af alle aldersgrupper. Eksempelvis har tre ud af fire unge mellem 15 og 19 år hørt om det danske mindretal.

Danskerne har altså ikke glemt det danske mindretal i Sydslesvig, selv om der næsten er gået 100 år siden grænsedragningen i 1920.

Det er konsulentfirmaet Moos-Bjerre, der har lavet undersøgelsen, der er foretaget blandt 3.657 danskere, så der er altså tale om en meget stor undersøgelse. En Epinion-undersøgelse fra 2012 viste et tilsvarende højt kendskab på 89 procent.

Det er utroligt positivt, at så mange danskere har kendskab til det danske mindretal, og at kendskabet er stabilt over årene. Det viser, at det danske mindretal fortsat er en del af den danske fortælling. Når Dronningen nævner det danske mindretal i sin nytårstale er det udtryk for det samme.

Det er især glædeligt, at så mange unge siger, at de har hørt om mindretallet i skolen. Det viser, at den undervisningsmæssige indsats, der bliver gjort fra uddannelsesinstitutionernes side, men også eksempelvis af Grænseforeningen, har båret frugt.

”De skal ikke blive glemt” sagde en dansk statsminister for 100 år siden, og de ord er stadig gældende.

Danskernes antagelser om mindretallet

Undersøgelsen viser også, at danskernes kendskab til det danske mindretal bygger på nogle antagelser. Eksempelvis viser undersøgelsen, at 77 procent af danskerne mener, at man fødes ind i det danske mindretal.

Situationen i Sydslesvig er imidlertid nok den, at medlemmerne i mindretallet tilvælger det danske. Tidligere var man medlem, fordi man ønskede at fravælge det tyske. Sådan er det heldigvis ikke mere.

Side 2/13

I dag gifter danskere sig med tyskere og er begge medlemmer af mindretallet. Forældre fra den tyske flertalsbefolkning sender deres børn i danske skoler, fordi de ønsker, at deres børn skal lære nordisk sprog og kultur at kende. Disse forældre skal være medlem af en dansk forening for at børnene kan gå i den danske skole.

Det danske mindretal fungerer som en kulturel brobygger mellem Danmark og Tyskland, og det er der grund til at glæde sig over.

Pressen viser stor interesse for vores nye undersøgelse og dagens udgaver af såvel Flensborg Avis som JyllandsPosten ligger ved indgangen. I er velkommen til at tage et eksemplar.

Kommunalvalg i Slesvig-Holsten

Denne beretning aflægges ganske kort tid efter, at der har været afholdt kommunalvalg i Slesvig-Holsten. Valget den 6. maj gik ikke for godt for SSW, der måtte konstatere en tilbagegang på 0,6 procent i hele delstaten.

Valgdeltagelsen var lav og i Flensborg helt nede på en tredjedel.

Vel rummer Tyskland både et dansk og et frisisk mindretal, men ved kommunalvalget i Slesvig-Holsten udgjorde også vælgerne et mindretal. Og dette skete ved et offentligt valg i en demokratisk stat.

Man mener, at det gode vejr var en del af årsagen til den lave valgdeltagelse, men dårligt vejr har tidligere fået skyld for at virke på samme måde.

Skal vi ikke bare være enige om at se det i øjnene og sige det direkte: Den offentlige administration, som kommunalbestyrelserne i Slesvig-Holsten beskæftiger sig med, interesserer ikke borgerne eller er ret ligegyldig for dem.

Man kunne tilføje det spørgsmål, om ikke det i den sidste ende har noget med opgavefordelingen og den offentlige struktur i landet at gøre? SSW fortjener i den sammenhæng ros og bør få fuld opbakning til deres opfordring til en opgaverevision med deraf følgende strukturreform.

Flertallet af borgerne siger, at lokalvalg for dem er en ligegyldighed. Skal nærdemokratiet fungere, bør kommunerne have en størrelse, så de kan løse opgaver, der vedkommer borgerne. Så skal valgdeltagelsen nok blive større.

Men i Slesvig-Holsten mener de store partier, at man bevarer den lokale indflydelse bedst ved at bevare den nuværende struktur. Et velfungerende nærdemokrati kan man imidlertid ikke kalde det, og det er bekymrende.

Velkommen til ny generalkonsul

Det er naturligt for os i Grænseforeningen at følge med i, hvad der sker i Sydslesvig, og i beretningen sidste år omtaltes det foranstående skifte på generalkonsulatet i Flensborg. I år kan vi så hilse den nye generalkonsul

Side 3/13

velkommen. Vi glæder os til samarbejdet med Kim Andersen, der siden 1. september har beklædt posten. Med den baggrund som Kim Andersen har som formand for Folketingets Sydslesvigudvalg og mangeårigt medlem af Folketinget, hvor han har udvist stor interesse for Sydslesvig, var udpegningen til denne post ganske naturlig.

Da Kim Andersen blev generalkonsul, skulle der en ny formand til for Sydslesvigudvalget. Partiet Venstre pegede på et aktivt medlem i folketingsgruppen fra Sydjylland, Anni Matthiesen fra Grindsted. Også Anni Matthiesen byder vi velkommen.

Vi har således med to nye officielle repræsentanter for regering og folketing at gøre, og samarbejdet med dem begge er begyndt rigtig godt.

Det europæiske borgerinitiativ, Minority SafePack

Meget opmærksomhed i forbindelse med Grænseforeningens virke i det forløbne år har drejet sig om det europæiske borgerinitiativ, Minority SafePack, som åbner op for, at EU-Kommissionen beskæftiger sig med mindretalsspørgsmål.

Der er blevet indsamlet mindst en million underskrifter i EU, heraf mindst 9.700 i Danmark, og dermed er EU-Kommissionen forpligtet til at behandle en række retsakter, der forbedrer beskyttelsen af personer, der tilhører nationale og sproglige mindretal og styrker den kulturelle og sproglige mangfoldighed i Europa.

Ved alle arrangementer, som Grænseforeningen har deltaget siden sidste sommer og frem til 1. april i år, har vi sammen med såvel det danske som det tyske mindretal opfordret danskere til at underskrive og derved støtte dette borgerinitiativ.

Indsamlingen af underskrifterne kostede dog en del anstrengelser i de sidste uger. Man havde faktisk opgivet, men så tog "de nødvendige særkræfter" fat, og så blev det til noget. Tak til alle der har medvirket til, at underskriftsindsamlingen blev en succes. Det gælder mange lokalforeningsmedlemmer, vore ambassadørkorps, medlemmer af Grænseforeningen Ungdom (GFU) og endelig sekretariatets medarbejdere. Nu må vi så håbe, at EU-kommissionen ser vigtigheden af denne opfordring, da tilspidsede situationer mellem flertal og mindretal samt selvstændighedskrav som det i Catalonien viser, at mindretalsspørgsmål kan blive afgørende for EU's fremtid. Ligeberettigelse og selvbestemmelsesret på visse områder til mindretalsborgere, kan godt få stor betydning for det fremtidige sammenhold i Europa.

I denne forbindelse skal det nævnes, at den europæiske mindretalsorganisation FUEN viste, at organisationen er i stand til at samle

de europæiske mindretal om en konkret opgave som Minority Safepack. Det er der grund til at lykønske FUEN med.

Imidlertid er det blevet tydeligt nu, at tyngdepunktet i FUEN's arbejde er flyttet fra Flensborg til Berlin, Budapest og Bruxelles. Det ses bl.a. ved, at FUEN's ledelse ikke længere ligger i hænderne på en person fra det dansk-tyske grænseland, nemlig Hans Heinrich Hansen fra det tyske mindretal i Sønderjylland. Formandshvervet er overgivet til ungarenen Lorant Vincze fra Rumænien. Hovedparten af underskrifterne til Minority SafePack kom da også fra Ungarn og Rumænien.

"Mindretallenes Hus"

De fleste er bekendt med diskussionen om etableringen af et "Mindretallenes Hus" i Flensborg, og alle er enige om, at det uheldige i, at de sydslesvigske organisationer ikke kunne nå til enighed i denne sag.

Den danske regerings afvisning af at yde tilskud til projektet er på den baggrund yderst forståelig. Alligevel efterlades vi alle med den fornemmelse, at der her skete noget forkert.

Med den udvikling, det dansk-tyske grænseland har været igennem i løbet af de seneste 100 år og mere, har vi en god historie, som fortjener at blive præsenteret som eksempel til efterlevelse for mindretal i grænseområder rundt omkring i Europa.

Det gode eksempel skulle derfor tilskynde til, at Flensborg opretholder en status som mindretallenes by.

Men tallene fra Minority Safepack-indsamlingen viser klart, hvor tyngden i mindretalsspørgsmål og –opgaver ligger i Europa i dag, nemlig i Østeuropa og på Balkan.

Umiddelbart er det derfor svært for Flensborg at bevare en status som mindretallenes by. Om et "Mindretallenes Hus" kunne redde denne status for byen er ikke sikkert, men en stor aktivitet i det dansk-tyske grænseland, når det gælder aktuelle spørgsmål om europæiske mindretal og det dansk-tyske grænseland, vil helt sikkert have en effekt.

I Grænseforeningen synes vi, at det er trist, at Flensborg på dette område er ved at gå bagud af dansen.

Grænseforeningens internationale mindretalsarbejde

I relation til strategien for Grænseforeningens arbejde for årene 2015-20 beskrev daværende formand Mette Bock, at vore aktiviteter skulle ses som tre cirkler, hvor den yderste cirkel skulle omfatte deltagelse i internationalt mindretalsarbejde. Vi har derfor gennem nogen tid overvejet, hvordan vi kunne komme med på denne bane. Vi har dog også hidtil været begrænset af,

at vi havde andre opgaver at bruge tid og kræfter på. Men kræfter kan man som bekendt købe sig til, hvis man har midler.

Vi har gennem de seneste år oplevet, at den donation, som Grænseforeningen får fra Grænsefonden, har været stærkt stigende. Fra at vi for 5 år siden modtog under 3 mio. kr. om året, modtog vi i 2017 mere end 7 mio. kr. fra denne fond. Mange tak til Grænsefonden og dens ledelse for dette store tilskud. Stigningen forklares ved en stor kursgevinst på aktier, som når den ikke blev udbetalt, men lagt til formuen, skulle beskattes.

4.7 mio. kr. af dette tilskud kom lige før jul og er forklaringen på, at vi kommer ud af regnskabsåret 2017 med et overskud på 3,22 mio. kr. Som I kan se i regnskabet, så har vi hensat 2,0 mio. kr. til fremtidige aktiviteter. Disse fremtidige aktiviteter har vi tænkt skulle været rettet imod netop det internationale mindretalsarbejde.

Mindretalskurser på Jaruplund Højskole

Vi planlægger at bruge de 2 mio. kr. på at gennemføre højskolekurser af 12 ugers varighed på Jaruplund Højskole i 2019 og 2020 for unge medlemmer af europæiske mindretal. Der skal ansættes en projektleder, der i samarbejde med Jaruplund Højskole står for både kursusplanlægningen, rekrutteringen og gennemførelsen af disse kurser. Tanken er, at de unge fra nationale mindretal rundt om i Europa skal lære af hinanden og undervises i den udvikling, som det dansk-tyske grænseland har gennemgået, og som har ført til den fredelige sameksistens, vi kender i Grænselandet i dag. Der skal undervises i, hvordan identitetsbevidsthed og gensidig tolerance kan blive en styrke for et samfund.

Denne aktivitet, som vi for tiden taler med de implicerede parter om, har som målsætning, at der skal deltage 30 elever i 2019 og 60 elever 2020. Det skulle altså blive en aktivitet, der udfylder en del af den tredje ring i Grænseforeningens strategiplan, og samtidig er med til at give Jaruplund Højskole en vedvarende aktivitet.

De planlagte højskolekurser for mindretalsunge fra hele Europa er medvirkende til, at vi vil deltage i årets FUEN-kongres i Leuwarden, hvor vi vil præsentere dette projekt for de europæiske mindretal. Det har også ført til, at vi søger om at blive optaget som associeret medlem af FUEN.

Endelig har dette projekt også det sigte at være med til at bevare Flensborgs status som mindretalenes by. Det kræver, at der arrangeres europæiske mindretalsaktiviteter i byen eller dens nære omegn. Disse unge europæiske mindretalsmedlemmer vil gennem deres ophold på kurset få et netværk bredt ud over Europa, men de vil altid relatere det til det dansk-tyske grænseland.

Vi sætter altså et projekt i gang med de ekstraordinære midler, vi har fået til rådighed, men vi ændrer ikke på vores ordinære drift.

Det Sydslesvigske Samråd

Grænseforeningen er blevet observatør i Det Sydslesvigske Samråd. Især efter at de sydslesvigske foreninger har haft forskellige udmeldinger omkring regeringens udspil om dansk statsborgerskab til sydslesvigere og uenigheden om projektet "Mindretallenes Hus" har vi ønsket at komme tættere på mindretallet. Der foregår forskellige udviklinger i mindretallet, som kun meget svært kan følges udefra. Når foreningerne derfor underretter hinanden om disse udviklinger og tendenser, ser vi det som en fordel at være med på en "lytter med taleret", og det syntes man også bredt i Sydslesvig var en god idé. Med Grænseforeningens oplysningsopgave in mente er mindretallets aktuelle udvikling mindst lige så vigtig, som mindretallets historiske baggrund.

Christianslyst som gæsteværelse i Sydslesvig

En af opgaverne i årets løb har været at sikre Christianslyst og dermed bevare den såkaldte gæsteværelseskapacitet i Sydslesvig. Heldigvis er der bred enighed om nødvendigheden af at bevare denne kapacitet, og nu drøftes det, hvordan man fremtidigt kan sikre dette tilbud for dem, der vil besøge Sydslesvig og det danske mindretal. Der er enighed om, at Christianslyst foreløbigt skal drives videre i hvert fald i 10 år, for så lang tid vil der gå, før man kan finde frem til mulige alternativer og få dem etableret. Glædeligt er det, at Christianslyst det sidste år har haft flere besøgende, og at folk fortsat er glade for at komme der. Vi må så finde ud af, hvem der fremtidigt skal bære ansvaret for driften af Christianslyst, og ligeledes skal der arbejdes på at finde frem til, hvad der er den optimale placering for lejrskoledeltagere og private gæster.

Grænseforeningens 2020-udvalg

Som nævnt i sidste års beretning har bestyrelsen nedsat et udvalg, der arbejder med spørgsmålet "2020 - og hvad så?"

Med andre ord arbejder udvalget med at udvikle nye strategier for Grænseforeningen og om nødvendigt nye vedtægter. Det sidste har vi dog besluttet at udsætte, indtil vi konstaterer, om der er behov for det.

Grænseforeningens navn og formålsparagraf synes umiddelbart ikke at trænge til fornyelse, men vi trænger til at gøre strategier og tilbud mere

nutidige, ligesom vi muligvis skal se på opgavefordelingen mellem lokalforeninger og sekretariat.

Det drejer sig om at se på mindretallet og den danske befolkning af i dag og på, hvilken funktion Grænseforeningen i fremtiden skal have i forhold til at betjene befolkningen nord og syd for grænsen.

Vi slår fast, at vi er og vil være en folkeoplysende forening, der oplyser om grænselandet og det danske mindretal i Sydslesvig. Vi må derfor spørge danskerne om, hvad de ved om Grænselandet og Sydslesvig. Derfor har vi lavet undersøgelsen om danskernes kendskab til det danske mindretal, som jeg nævnte indledningsvis.

Når vi skal oplyse danskerne om, hvem mindretallet er, så har vi ligeledes behov for en kvalitativ beskrivelse af, hvem mindretallets medlemmer er, da denne gruppe også er under konstant forandring.

Desuden skal vi naturligvis spørge det danske mindretal i Sydslesvig, om de mener, at Grænseforeningen har de rette tilbud til dem og opfatter Grænseforeningen som værende deres støtteforening.

Endelig skal vi vide, hvilke behov vore medlemmer mener, at foreningen skal opfylde.

Den aktuelle fortælling om mindretallet skal sige den nutidige dansker noget, for at Grænseforeningen kan få en tilgang af medlemmer. Det er en nødvendighed, hvis Grænseforeningen skal bevare en status som folkelig forening.

Vi er så heldige, at vi kan spørge vore GFU-medlemmer om, hvordan inge mennesker tænker. Der er god gang i GFU, og nu vil GFU's nye formand Max Kahrman orientere om den nyeste udvikling i deres forening.

Undersøgelse af det danske mindretal

Det danske mindretal i Sydslesvig har undergået en forandring, og derfor vil vi i Grænseforeningen gerne vide, hvem der i dag er medlem af det danske mindretal. Det er nødvendigt, for at vi kan levere den aktuelle fortælling om Sydslesvig til danskerne nord for grænsen.

Derfor har vi haft drøftelser med konsulentfirmaet Moos- Bjerre, for at få lavet en kvalitativ undersøgelse af disse spørgsmål, og pt. er vi i kontakt med de sydslesvigske organisationer for at navne på personer, der kan og vil lade sig interviewe.

Når vi har fået resultaterne af de to Moos-Bjerre undersøgelser, mangler vi at få præciseret, hvad lokalforeningerne og deres medlemmer mener.

I det hele taget er det sådan, at lokalforeningerne er selvstændige foreninger, der suverænt selv bestemmer, hvad de vil beskæftige sig med. Derfor

udarbejder Grænseforeningens bestyrelse forslag til nye strategier på grundlag af de udførte undersøgelser.

Derefter skal de udarbejdede forslag forelægges lokalforeningerne, som afgør, om der er nogle af de forslag, de vil bruge.

Vi skulle gerne nå frem til, at der bliver en bedre sammenhæng mellem det oplysningsarbejde, der udføres af lokalforeningerne, og det arbejde, landsforeningen og sekretariatet står for, idet det vil give Grænseforeningen som helhed en stærkere samhørighed omkring opgaverne.

Sidste år fik vi hjælp af konsulent Benedikte Kaalund, der via interview udarbejdede et idékatalog. Nogle af jer har medvirket ved at lade sig interviewe. Tak for det. Kataloget vil blive brugt som inspiration for udvalget og bestyrelsen.

Ansvarlighed og rettidig omhu

Jeg vil gerne slå fast, at når Grænseforeningens bestyrelse ”vender bøtten på hovedet” og søger nye virkemidler og fremgangsmåder er det ikke udtryk for en eksisterende krise i foreningen. Det er udtryk for en ansvarlighed i forhold til at sørge for, at det arbejde, vi udfører, og de tilbud vi giver, har en betydning for mindretallet og vore medlemmer. Både mindretallet og Grænseforeningens medlemmer skal have en opfattelse af, at Grænseforeningens arbejde har rod i den virkelighed, de er omgivet af, og har betydning for opretholdelse af det danske fællesskab.

Det er således udtryk for ansvarlighed og rettidig omhu i forhold til en betroet opgave, som vi løser over for vore medlemmer, det danske mindretal i Sydslesvig og vore donorer.

Tak for kritik

Diskussionerne omkring 2020-udvalgets arbejde har nok været med til at fremme, at vi i Grænseforeningens bestyrelse har modtaget et brev fra Grænseforeningerne i Aabenraa, Rødding-Vejen og Haderslev.

De giver udtryk for utilfredshed med de ”såkaldte moderniseringer” af Grænseforeningen. Denne linje har dog haft de forskellige hovedstyrelser/bestyrelser opbakning, siden den nuværende generalsekretær blev ansat. Ja, det var et vilkår for hans ansættelse.

De mener endvidere, at vi og dermed sekretariatet nedprioriterer lokalforeningernes arbejde, og at den ydede service til lokalforeningerne fra sekretariatet forringes år for år. Nedprioriteringen ses på den personalemæssige bemanning, der er afsat til servicering af lokalforeninger og den langsommelighed, hvormed efterspurgte ydelser bliver besvaret. Der

er anført eksempler, der dokumenterer forsinkelser. Endvidere kritiseres lokalforeningernes synlighed i magasinet Grænsen og på Grænseforeningens hjemmeside.

Noget af denne kritik er berettiget, idet der har været tale om en uheldig forsinkelse med hensyn til at få udsendt referater. Noget beror på misforståelse om, hvorvidt der skulle udsendes referat af det pågældende møde. Desuden har der været tale om langtidssygdom på sekretariatet og ligeledes gennemført et personaleskifte, der har bevirket uheldige forsinkelser.

Vi skal ligeledes have vurderet, om organiseringen af vores database er så hensigtsmæssig, som den burde være, da forsinkelser er opstået, idet bestilte udsendelser ikke er blevet gennemført på grund af indtastningsfejl o.a. Med hensyn til kritikken af sekretariatets service generelt må det dog siges, at der på området er sket tilpasninger i forhold til lokalforeningernes antal og Grænseforeningens medlemstal. Endvidere er der taget højde for muligheden for at udnytte moderne it-teknik, der skulle give lettere og mere effektiv udførelse af arbejdet.

Grænseforeningens hjemmeside og magasinet Grænsen henvender sig først og fremmest til folk, der ikke kender Grænseforeningen, og som søger oplysning om grænselandet og de opgaver, der er foreningens. Det er en naturlig konsekvens af, at vi prioriterer foreningens folkeoplysende virke. Vi får mange positive meldinger på vort blad Grænsen og vores hjemmeside er godt besøgt, så begge dele er der altså også stor tilfredshed med.

Alligevel skal de tre foreninger have tak for deres kritik, for der er jo ikke ret meget her på denne jord, der fungerer så perfekt, at det ikke kan gøres bedre. For at finde ud af det, har vi i bestyrelsen besluttet at nedsætte et udvalg bestående af repræsentanter for lokalforeningerne, sekretariatets medarbejdere og bestyrelsen. Bestyrelsen har opfordret Per Grau til at påtage sig formandskabet for udvalget. Naturligt ville det være, om Hans Harald Sørensen også blev medlem af udvalget.

Med hensyn til personalekapacitet med henblik på servicering af lokalforeningerne, så er det tanken, at den nye økonomichef Lars Dysgård, som tiltræder 1. juni, og som på sigt skal afløse Gert Mailand, skal have denne opgave som sit arbejdsområde. Begrundelsen herfor skal også ses i de nye bestemmelser omkring persondatasikring, da en overtrædelse af disse lyder til at kunne blive meget dyr for foreningen.

De nævnte tre foreningsformænd anbefaler, at vi følger den strategi, som fhv. direktør for Grænseforeningen, Niels Henriksen, har foreslået i en kronik i Flensborg Avis. Han foreslår, at Grænseforeningen føres tilbage til at

beskæftige sig med de aktiviteter, som den havde, da han var leder af foreningens sekretariat.

Dertil er at sige, at lotteri og salg af Dybbølmærker ikke er muligt i dag. Der er kommet ny informationsteknologi, og nye aktiviteter mødes med stor interesse. Danskernes adfærd ændres, og Grænseforeningen skal følge med. Vi skal have en nutidig dagsorden og tage udgangspunkt i den virkelighed, vi er omgivet af.

Løgumkloster Højskole

En opgave, som især har beskæftiget vores generalsekretær en del i årets løb, er bestræbelserne på at få genstartet Løgumkloster Højskole.

Tanken er, at skolen skal startes som en højskole for minoriteter bosiddende i Danmark. Altså danske statsborgere, der også er præget af en anden kultur, og disse skal i samværet med almindelige danske unge under et højskoleophold i Grænselandet lære og opleve, at man kan godt bevare sin identitet og kultur og samtidigt deltage som en aktiv samfundsborger i det land, man er bosat i.

Højskolen skal etableres i samarbejde med Mino Danmark og skal være en selvejende institution. Hverken Grænseforeningen eller Mino Danmark skyder penge i projektet, men altså en del arbejdstimer.

Man har dannet en ny skolekreds. Der er søgt om tilladelse til at starte højskolen efter højskolelovens regler. Man havde fundet et forstanderpar, der dog lige har meldt fra. Problemet er, at der skal bevilges penge til opstarten, og man har gode tilbagemeldinger fra flere fonde. Men sådanne bevillinger tager tid, og den nødvendige tid kunne det unge forstanderpar altså ikke blive ved med at give projektet.

Kommunen og skolens nuværende ejere er positive. Generelt er der god ansøgningslyst til højskolejobs for tiden, så mon ikke, det kan lykkes at finde en dygtig forstander.

Genforeningsjubilæet 2020

Genforeningsjubilæet nærmer sig. Som det er alle bekendt, er der nedsat et præsidium, der planlægger, hvad der skal ske i den forbindelse. Region, kommuner, stat samt mindretallene, museerne og Grænseforeningen er med i præsidiet. Tidligere overborgmester i Flensborg, Simon Faber, er sekretariatsleder.

Arrangementerne er planlagt til at finde sted fra 10. januar til 11. juli 2020 med højdepunkterne koncentreret i dagene 9. - 11. juli. I disse dage er

Side 11/13

arrangementerne stort set bestemt til at skulle følge den rute, som kongefamilien gennemførte deres besøg i Sønderjylland efter i 1920. Grænseforeningen er med i planlægningen på mange fronter. Med egne arrangementer, konferencer, afstemningsfester, synliggørelse af genforeningssten, opfordringer til grundlovs møder, højskolekurser, stafetløb, koncerter o.s.v.

De 500 genforeningssten

Med det kommende genforeningsjubilæum kommer der også et større fokus på de mere end 500 genforeningssten over hele landet. Slots- og Kulturstyrelsen er på grund af et godt initiativ fra Museum Sønderjylland gået i gang med at udvælge de mest interessante sten i Sønderjylland, som man vil rejse en fredningssag på.

Det ændrer dog ikke ved, at langt de fleste genforeningssten i Sønderjylland og resten af landet ikke er omfattet af fredningsbestemmelserne.

Det er spørgsmålet, om Grænseforeningen stiltiende kan acceptere denne udvikling. De over 500 genforeningssten, som blev rejst i 1920'erne, kan nemlig anskues som et stort monument over danskernes glæde over Genforeningen. Der blev rejst sten i sogne, byer og lokalsamfund, som overhovedet ingen berøring havde med Sønderjylland. Dermed bliver stenene samlet set et helt enestående monument, ikke alene over Genforeningen, men over danskernes sammenhængskraft, fællesskabsfølelse og virketrang. Genforeningsstenene er samlet set Danmarks mest originale bidrag til europæisk monumentkultur. Intet andet sted i Europa har der i genforenede områder været en lignende trang til at rejse mindesmærker på lokalt initiativ. Genforeningsstenene er udtryk for en unik folkeligt baseret dansk tradition, hvor mange, også små og ydmyge, sten samlet spiller en stor rolle.

Hvor vil dette monument være om 300 år, hvis Slots- og Kulturstyrelsen nu vælger de mest interessante og freder dem, mens resten får lov til at forsvinde? Risikerer vi ikke at svække eller langsomt miste forståelsen for noget af det stærkeste i Danmarks historie, nemlig den fælles vilje fra de mindste afkroge til stenbroen om at stå sammen?

Hvis vi i Grænseforeningen kan stå sammen om den sag, har vi måske en chance for at ændre denne udvikling.

Hvis I har planer om egne initiativer, så ring til sekretariatet og få rådgivning med hensyn til muligheder, tilskud og hvad andre måtte have gang i af lignende tiltag i jeres område. Der er ansat en ny medarbejder på

sekretariatet, Marie de Fine Licht, som har genforeningsjubilæet som et af sine arbejdsfelter.

Sydslesvigske børn på efterskole

Som nævnt slutter regnskabsåret 2017 med et fint resultat. Vi har økonomisk set haft et godt år, og der har været travlhed med at deltage i mangt og meget i Sydslesvig, men også rundt i Danmark.

Vi har sammen med Dansk Skoleforening for Sydslesvig været særligt engagerede med henblik på at få sydslesvigske børn på dansk efterskole. I skoleåret 2016-17 var der 48 elever og i dette skoleår, som slutter til august, er der 97 elever fra Sydslesvig på danske efterskoler. Det er rigtig flot, og Skoleforeningen er vældig med på at gøre en indsats for, at det i fremtiden vil blive endnu bedre.

Alle sydslesvigske elever i syvende klasse skal i 2019 på besøg på en dansk efterskole. De skal besøge en efterskole en fredag, deltage i undervisningen og overnatte, hvorefter deres egne forældre skal afhente dem på skolen om lørdagen.

På denne måde skal både elever og forældre få et indtryk af, hvad en dansk efterskole egentlig er.

Tak til Skoleforeningen for denne indsats og også tak til Efterskoleforeningen for at opfordre deres medlemmer til at spille med på dette initiativ.

Via en stor testamentarisk gave, som blev omtalt i sidste års beretning, har Grænseforeningen nu fonde, der til sammen rummer 12 mio. kr, hvoraf udbyttet kan bruges til at nedsætte egenbetalingen for disse elever.

Ny revisor og afsluttende tak

På sidste års Sendemandsmøde blev det besluttet, at bestyrelsen skulle sende vort revisionsarbejde i udbud med henblik på at skifte revisor. Det skete i løbet af efteråret, og vort nye revisionsfirma er RI Revision ved revisor Martin Sørensen.

Den nye revisor har gennemført revisionen af 2017-regnskabet, og samarbejdet med det nye firma har fungeret meget tilfredsstillende.

Deltagelse i folkemøder, udstillinger og messer og spejderlejren i Sønderborg i 2017 har fyldt meget og givet travlhed på sekretariatet i lange perioder af året, og der er hele tiden nye udfordringer og opgaver, der skal tages stilling til.

Man kan godt slå fast, at grænselandet fortsat er et levende område.

Jeg vil gerne slutte beretningen med på bestyrelsens vegne at sige tak til Grænseforeningens medlemmer for, at vi kan stå sammen om

Side 13/13

Grænseforeningens væsentlige arbejde. Tak også til vore mange samarbejdspartnere.

Desuden vil jeg gerne sige tak til sekretariatets medarbejdere for en stor indsats og megen kreativ tankevirksomhed. Det er vigtigt for bestyrelsen, at der bredt er en entusiasme, der giver inspiration til arbejdet og giver os nye vinkler på, hvordan opgaverne kan løses. Så tak til Jer alle.

Endelig vil jeg gerne sige mine kollegaer i bestyrelsen og i formandskabet tak for et fint samarbejde.

26. maj 2018
Jens Andresen